

УДК 336

Різник Е. – ст. гр. БІМ-51

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Федішин І.Б.

Riznuk E.

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

RESEARCH OF FINANCIAL SUPPORT STRUCTURE OF INNOVATIVE PROJECTS IN UKRAINE

Supervisor: Fedyshyn I.B.

Ключові слова: фінансова підтримка, інноваційні проекти.

Keywords: financial support, innovative projects.

Сучасна інноваційна модель розвитку економіки потребує розробки масштабних і ефективних інноваційних проектів та концентрації фінансових ресурсів для їх впровадження. Реалізація інноваційних проектів суттєво впливає на прискорення модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Тому все більшого значення набуває створення сприятливих умов для розробки й ефективної реалізації інноваційних проектів. Найефективнішим стимулом для активізації інноваційної діяльності є фінансова складова, тому питання, пов'язані з формуванням і удосконаленням системи фінансового забезпечення інноваційних проектів, набувають особливої актуальності.

На даний час є ціла низка факторів та чинників, що характеризують складний стан інноваційної моделі розвитку економіки. Зокрема це значний дефіцит кваліфікованих спеціалістів у галузі інноваційного менеджменту, проектного менеджменту, недостатня обізнаність та поінформованість як активних, так і потенційних учасників інноваційної діяльності, щодо наявних та можливих інструментів реалізації їх проектів, слабка інтеграція не тільки з європейською та американською інноваційною спільнотою, а навіть з російською та країн СНД, відсутність простих та доступних засобів обміну інформацією та пошуків потенційних партнерів.

Одним з можливих шляхів здійснення переходу від централізованої командної планової економіки до ринкової та відновлення економічного здоров'я є перехід на інновації, що відіграють вирішальну роль у економічному розвитку у всьому світові. На жаль в Україні через глибоку кризу у сфері науки та наукоємного виробництва, яка зумовлена скороченням державного фінансування, зменшенням кількості науковців та інженерів, занедбанням експериментально-технічної бази, витіканням фахівців інноваційна діяльність за фактом не входить до пріоритетів діяльності уряду.

Однак, слід зазначити, що декілька років тому український уряд проголосив інноваційний шлях економічного розвитку України. У той же час, державний бюджет не відображає наявності фінансових ресурсів задля реалізації проголошеного. Однак варто зауважити, що не існує жодного прикладу у світі, коли б уряд виключно самостійно міг би забезпечити фінансування інновацій без участі альтернативних учасників у фінансовій підтримці інноваційної діяльності.

Недержавні фінансові інститути можуть стати альтернативою для державної

бюджетної фінансової підтримки інновацій. Головною роллю фінансових інститутів є швидкий розподіл коштів між потенційними інвесторами в інновації. Виробник інновацій дуже часто не в змозі фінансувати інноваційний процес за рахунок власних коштів (у випадку приватного підприємства) чи за рахунок державного бюджету (у випадку державного підприємства або дослідницького інституту), оскільки інноваційні проекти, як відомо, потребують довгострокового кредитування без гарантії комерційного успіху та за ймовірності високого ризику.

Як відомо, основними учасниками інноваційного фінансування у високорозвинених країнах є комерційні банки, кредитні спілки, страхові компанії, приватні пенсійні фонди, інвестиційні компанії та фонди, центральна та місцеві влади, спеціальні інноваційні фонди, венчурні фонди, фізичні особи-інвестори. В Україні учасниками інноваційного фінансування виступають комерційні банки, деякі венчурні та спеціальні інноваційні фонди.

Ключовими фінансовими компонентами інноваційної інфраструктури в Україні є: бюджетні джерела всіх рівнів; бюджетні та позабюджетні структури технологічного розвитку; венчурні фонди; гарантійні структури та фонди; банківські кредити; гранти, тощо.

Якщо розглянути недержавні фінансові інститути за рівнем участі у інноваційному фінансуванні в Україні, то картина виглядатиме наступним чином: середній рівень участі мають комерційні банки, спеціальні інноваційні фонди та венчурні фонди; низький рівень – кредитні спілки, страхові компанії, приватні пенсійні фонди, інвестиційні компанії та фонди і дуже низький рівень залучення мають фізичні особи-інвестори.

Для інноваційного розвитку України треба:

- мати просту, зрозумілу стратегію інноваційного розвитку, з реальними пріоритетами, які можливо реалізувати та яка насправді відповідає національним та суспільним інтересам;

- запозичити зі світової практики випробувані ефективні схеми розбудови та функціонування структури фінансової підтримки інноваційних проектів; їх треба впровадити, легалізувати та гармонізувати з правилами і політикою міжнародних фінансових установ та мереж, що здійснюють підтримку інноваційної діяльності;

- заохочувати приватний капітал та комерційні структури до фінансування інноваційних проектів через пільги, преференції, податкові заохочення, вільні економічні зони, території пріоритетного розвитку та інші інструменти;

- створення необхідних передумов для швидкого та ефективного впровадження нововведень у всіх ланках економіки країни.

Можна підвести підсумок, що через глибоку кризу у сфері науки та наукоємного виробництва, яка зумовлена скороченням державного фінансування, зменшення кількості науковців та інженерів, фахівців, інноваційна діяльність за фактом не входить до пріоритетів діяльності уряду, що в підсумку призведе до негативних факторів. Потрібно зауважити і те, що центральна та місцева влада має також низький рівень участі у фінансуванні інноваційних проектів та структур, національна інноваційна система практично позбавлена ефективно діючої структури фінансової підтримки проектів, її функціонування носить епізодичний характер, спрямований на вирішення окремих, нагальних та невідкладних завдань, які не мають спільної стратегічної мети, якщо вести таку недалекоглядну політику, то ця діяльність призведе до зменшення кількості інноваційних проектів.